

ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ: ŞIRNAK İLİ ÖRNEĞİ*

EXAMINING TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS DISTANCE EDUCATION: EXAMPLE OF ŞIRNAK PROVINCE

Muhammet İbrahim Akyürek

Dr.

Ankara Etimesgut Bilim ve Sanat Merkezi

i_akyurek56@hotmail.com

Orcid No: 0000-0001-9122-471X

Geliř Tarihi/Received:

03/07/2020

Kabul Tarihi/Accepted:

14/12/2021

e-Yayım/e-Printed:

31/12/2021

Özgün Araştırma Makalesi/Original Research Article

Kaynakça Bilgisi: Akyürek, M. İ. (2021). ÖĞretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi: Şırnak ili örneği. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 179-191

Citation Information: Akyürek, M. İ. (2021). Examining teachers' attitudes towards distance education: Example of Şırnak province. *Journal of Research in Informal Environments*, 6(2), 179-191

---

*Bu çalışma, 19-20 Ekim 2021 tarihlerinde düzenlenen IDEC2021 Uluslararası Uzaktan EĞitim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeylerini tespit etmek ve var olan tutumlarını farklı değişkenler açısından karşılaştırmaktır. Bu araştırma, kesitsel tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Şırnak'taki okullarda görevli 501 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada, "Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre en fazla orana sahip grubu "yeterli bilgim var", en az orana sahip grubu ise "çok az bilgim var" grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının karasızım düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları; cinsiyet, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi ve uzaktan eğitim bilgisi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları; yaş ve okul kademesi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; uzaktan eğitimin okullarda etkili gerçekleştirilebilmesi amacıyla üniversitelerdeki öğretmen yetiştirme lisans programlarında uzaktan eğitime ilişkin derslerin ve ders kapsamalarının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul; öğretmen; uzaktan eğitim; okul dışı öğrenme.

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the attitudes of teachers towards distance education and to compare their existing attitudes in terms of different variables. This research is in the cross-sectional scanning model. The sample of the research consists of 501 teachers working in schools in Şırnak in the 2019-2020 academic year. "Distance Education Attitude Scale" was used in the study. According to the research results; According to the distance education knowledge variable, the group with the highest rate is "I have enough knowledge", and the group with the lowest rate is the teachers in the "I have very little knowledge" group. It has been observed that the distance education attitudes of the teachers are at the level of indecision. Distance education attitudes of teachers; showed a significant difference according to the variables of gender, education level, teaching seniority and distance education knowledge. In addition, distance education attitudes of teachers; There was no significant difference according to age and school level variables. According to the research results; In order to carry out distance education effectively in schools, it is recommended to increase the distance education courses and course scopes in teacher training undergraduate programs in universities.

Keywords: School; teacher; distance education; out-of-school.

GİRİŞ

Küresel bağlamda yaşanan teknolojik ve sosyal değişimler, örgütleri etkilemektedir. Bu örgütler arasında yer alan eğitim kurumlarında da eğitim ve öğretim süreçleri etkilenmektedir. Sadece yüz yüze yapılan eğitimlerden ziyade çevrim içi eğitimlerin de verilebileceği bir döneme girilmiştir. Bu bağlamda, eğitim kurumları ve görevlilerinin uzaktan eğitime ilişkin bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir. Uzaktan eğitimden etkin bir biçimde faydalanılması, küresel bakımdan zenginleştirilmiş ve çeşitlendirilmiş eğitimi de sağlayabilecektir. Horzum (2003) uzaktan eğitimin; eğitim maliyetlerinin azaltılması ile eğitim gereksiniminin artması gerekliliği ile belirip günümüze kadar ulaşan durum olduğunu ifade etmektedir.

Uzaktan eğitim terimi gelişiminin bağımsız olmadığı görülmektedir (Rodriguez, 2012). Eğitsel yaklaşımlar da bağımsız olarak değil de her pedagojik yaklaşım kendinden öncekinden beslenmiştir (Anderson ve Dron, 2011). “Uzaktan eğitim” terimi; Wisconsin Üniversitesi (ilk kez 1892 yılında) ve bu üniversitenin yöneticisi William Lighty (ilk kez 1906 senesinde) tarafından kullanılmıştır (Verduin ve Clark, 1994).

Uzaktan eğitim, değişik mekânlarda bulunan öğrenci ve öğretim görevlilerinin, öğrenme-öğretme etkinliklerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri eğitim sistemidir (İşman, 2011). Uzaktan öğretim ve uzaktan öğrenim, uzaktan eğitim sürecinin iki yarısını nitelemektedir (Keegan, 1996). Uzaktan eğitim, geleneksel okulların süreci haricinde kullanılmaya başlandıktan itibaren yenilikçi eğitim modeli olarak ortaya çıkmıştır ve uzaktan eğitimin potansiyeli ortaya çıkmıştır (Holmberg, 1989).

Uzaktan eğitim, öğrenen kişiye kendi hızı, ilgisi ve yeteneği derecesinde öğrenme olanağı tanıyan ve belirli koşullardan ötürü direkt okula gelemeyen kimselerin eğitim ihtiyaçlarının giderilmesinde kullanılan öğretim şeklidir (Şen, Atasoy ve Aydın, 2010). Ayrıca uzaktan eğitim; öğretici ve öğrenenin farklı mekânlarda olduğu, istenilen zamanda öğrenme ve öğretme etkinliklerinin iletişim ve bilgi teknolojileri yoluyla gerçekleştiği model olarak tanımlanabilir (Aşkar, 2003; İşman, 2011; Moore ve Kearsley, 2011).

Teknolojik gelişmeler, iş ve eğitim yaşamını her yönden kuşatmış vaziyettedir. Bu teknolojiden yararlanarak eğitim alanında uzaktan yöntem ve platformlar aracılığıyla süreç yönetimi etkin bir biçimde sağlanabilir. Daha düşük bir maliyetle yüksek bir eğitim kalitesi uzaktan eğitim yoluyla mümkün olabilir. Uzaktan eğitimden eğitim ve öğretim; yönetici, öğretmen ve öğrencinin geliştirilmesi doğrultusunda faydalanılabilir. Uzaktan eğitim konusunda öğretmenlerin tutumlarının incelendiği çalışmalar az sayıda olup, genellikle literatür taraması şeklindedir. Bu nedenle uzaktan eğitime ilişkin öğretmen tutumlarının demografik değişkenler açısından araştırılması ve böylece geliştirilerek kullanılması önemlidir. Ayrıca değişkenler açısından farklı okul kademelerindeki öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarının ne şekilde farklılık gösterdiğinin belirlenmesiyle araştırma eğitim alanı ile uzmanlarına katkı sunabilir ve rehberlik edebilir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeylerini tespit etmek ve var olan tutumlarını farklı değişkenler açısından karşılaştırmaktır. Bu doğrultuda belirlenen alt problemler şunlardır:

1. Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları bazı demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi, okul kademesi, uzaktan eğitim bilgisi) göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarını belirlemeye dönük kesitsel tarama modelindedir. Tarama modelinde, çalışmadaki kişi ya da konu mevcut şartlar içinde olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılır (Karasar, 2015). Kesitsel taramada, değişkenler tek defada ölçülür. Bu amaçla, okul öğretmenlerinin uzaktan eğitim tutumları bazı demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi, okul kademesi, uzaktan eğitim bilgisi) göre belirlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Şırnak'taki okullarda görevli "öğretmenler" oluşturmaktadır. Şırnak ilinde toplam 7.116 öğretmen çalışmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020).

Araştırmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Şırnak'taki okullarda görevli toplam 501 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin örnekleme alınması, seçkisiz örnekleme yöntemleri arasında yer alan basit seçkisiz örneklemeyle gerçekleştirilmiştir. Seçkisizlik, örneklemede esas alınan birimlerin örnekleme için seçilme ihtimallerinin eşit olmasını ifade eder (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Aşağıdaki tabloda, demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi, okul kademesi, uzaktan eğitim bilgisi) ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	228	45.5
	Erkek	273	54.5
Yaş	21-30	279	55.7
	31-40	207	41.3
	41 ve üzeri	15	3.0
Öğrenim durumu	Lisans	435	86.8
	Lisansüstü	66	13.2
Öğretmenlik kıdemi	1-3 yıl	252	50.3
	4-6 yıl	156	31.1
	7-9 yıl	57	11.4
	10 ve daha fazla yıl	36	7.2
Okul kademesi	Anaokulu	39	7.8
	İlkokul	78	15.6
	Ortaokul	105	21.0
	Lise	279	55.7
Uzaktan eğitim bilgisi	Çok az bilgim var	33	6.6
	Orta düzeyde bilgim var	192	38.3
	Yeterli bilgim var	276	55.1
Toplam		501	100

Tablo 1 incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre oran olarak erkeklerin %54,5 (n= 273) ile kadınlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %55,7 (n= 279) ile 21-30, en az orana sahip grubu ise %3 (n= 15) ile 41 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Öğrenim durumu değişkenine göre oran olarak lisans mezunu öğretmenlerin %86,8 (n= 435) ile lisansüstü mezunu öğretmenlere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Öğretmenlik kıdemi değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %50,3 (n= 252) ile 1-3 yıl, en az orana sahip grubu ise %7,2 (n= 36) ile 10 ve daha fazla yıl grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Okul kademesi değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %55,7 (n= 279) ile lise, en az orana sahip grubu ise %7,8 (n= 39) ile anaokulu grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır.

Uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %55,1 (n= 276) ile “yeterli bilgim var”, en az orana sahip grubu ise %6,6 (n= 33) ile “çok az bilgim var” grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin çoğunluğunun uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Bunun da eğitimin online olarak nitelikli yürütülmesi açısından önemli olduğu ifade edilebilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Ağır (2007) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, 5’li likert olarak hazırlanmıştır. Faktör analizinde KMO katsayısı 0,81 olarak hesaplanmış ve Barlett katsayısı anlamlı bulunmuştur. Kalan maddelerin ise altı faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Ancak uzman görüşü alınarak faktörler; “Uzaktan Eğitimin Avantajları” ve “Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları” olarak belirlenmiştir. Faktörler, toplam varyansın %60,1’ini açıklamıştır. Ölçeğe dahil edilen maddelerin madde-test korelasyonları 0,30 ile 0,50 arasında değişmiştir. Ölçeğin güvenilirliğinin hesaplanması sonucunda Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,83 olarak tespit edilmiştir.

Bu araştırmada, Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,89 olarak tespit edilmiştir. Bir psikolojik testteki güvenilirlik katsayısının ,70 ve üzerinde olması test puanlarının güvenilirliği için yeterlidir (Büyüköztürk, 2013).

Ölçekteki olumsuz maddeler tersten kodlanmıştır. Ölçekte maddeler/puan aralıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Seçenekler	Verilen Puan	Puan Aralığı
Hiç katılmıyorum	1	1,00 – 1,80
Katılmıyorum	2	1,81 – 2,60
Kararsızım	3	2,61 – 3,40
Katılıyorum	4	3,41 – 4,20
Kesinlikle katılıyorum	5	4,21 – 5,00

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, 1-5 Haziran 2020 tarihleri arasında dijital ortamda toplanmıştır. İstatistiksel analizler için öncelikli olarak verilerin normal dağılımına bakılmıştır. Böylece basıklık/çarpıklık katsayıları, ortalama, mod ve medyan değerleri hesaplanmıştır. Basıklık katsayısı değeri .685, çarpıklık katsayısı değeri ise -.270’tir; değerler ± 2 arasında bulunmaktadır. Bu değerler, normal dağılıma işaretler (George ve Mallery, 2010). Aritmetik ortalama 2,82 mod değeri 2,90 ve medyan 2,90 olarak tespit edilmiştir. Sonuçların birbirlerine

yakın olmaları da normal dağılımı göstermektedir. Bu nedenle parametrik test teknikleri seçilmiştir. Bu çerçevede, öncelikli olarak frekans ve yüzde analizleri gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında; bağımsız (ilişkisiz) örneklem için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. ANOVA sonucunda, anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Dunnett's C çoklu karşılaştırma testi'nden faydalanılmıştır. Bulguların yorumlanmasında, anlamlılık değeri $p < .05$ şeklinde esas alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

Boyut	N	$\bar{x}$	SS
Uzaktan eğitim tutum	501	2,82	,54

Tablo 3 incelendiğinde; öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının kararsızım düzeyinde ($\bar{x}=2.82$) olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları bazı demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi, okul kademesi, uzaktan eğitim bilgisi) göre incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin t-testi sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Uzaktan eğitim tutum	Kadın	228	2,76	,52	499	1,98	,048*
	Erkek	273	2,86	,55			

* $p < .05$

Tablo 4 incelendiğinde; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(499) = 1,98$, $p > ,05$. Erkek öğretmenlerin ($\bar{x}=2,86$ -kararsızım düzeyinde) uzaktan eğitim tutumları, kadın öğretmenlere ($\bar{x}=2,76$ -kararsızım düzeyinde) göre daha yüksektir.

Yaş değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 5
Yaş değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Boyut	Yaş	N	$\bar{x}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Uzaktan eğitim tutum	21-30	279	2,79	,50	,95	,386	---
	31-40	207	2,83	,60			
	41 ve üzeri	15	2,98	,34			

* $p < .05$

Tablo 5'teki analiz sonuçları; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $F = .95$, $p > .05$.

Öğrenim durumu değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin t-testi sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 6
Öğrenim durumu değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Öğrenim durumu	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Uzaktan eğitim tutum	Lisans	435	2,79	,51	499	2,91	,004*
	Lisansüstü	66	3,00	,69			

* $p < .05$

Tablo 6 incelendiğinde; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(499) = 2,91$, $p < ,05$. Lisansüstü mezunu öğretmenlerin ($\bar{x} = 3,00$ -kararsızım düzeyinde) uzaktan eğitim tutumları, lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x} = 2,79$ - kararsızım düzeyinde) göre daha yüksektir.

Öğretmenlik kıdemi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 7
Öğretmenlik kıdemi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Boyut	Öğretmenlik kıdemi	N	$\bar{x}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Uzaktan eğitim tutum	1-3 yıl	252	2,87	,48	2,70	,045*	1-3 yıl/7-9 yıl
	4-6 yıl	156	2,81	,65			
	7-9 yıl	57	2,66	,47			
	10 ve daha fazla yıl	36	2,72	,51			

* $p < .05$

Tablo 7'deki analiz sonuçları; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında öğretmenlik kıdemi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F= 2,70$, $p< ,05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, öğretmenlik kıdemi değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Öğretmenlik kıdemi grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Dunnett's C testinin sonuçlarına göre; 1-3 yıl ($\bar{x}= 2,87$ -kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının 7-9 yıl ($\bar{x}= 2,66$ -kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Okul kademesi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 8
Okul kademesi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Boyut	Okul kademesi	N	$\bar{x}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Uzaktan eğitim tutum	Anaokulu	39	2,80	,37	1,30	,271	---
	İlkokul	78	2,82	,42			
	Ortaokul	105	2,73	,61			
	Lise	279	2,85	,56			

* $p< .05$

Tablo 8'deki analiz sonuçları; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında okul kademesi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $F= 1,30$, $p> ,05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, okul kademesi değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 9
Uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Boyut	Uzaktan eğitim bilgisi	N	$\bar{x}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Uzaktan eğitim tutum	Çok az bilgin var	33	2,85	,34	5,94	,003*	Yeterli bilgin var/ Orta düzeyde bilgin var
	Orta düzeyde bilgin var	192	2,71	,56			
	Yeterli bilgin var	276	2,88	,54			

* $p< ,05$

Tablo 9'daki analiz sonuçları; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F= 5,94$, $p< ,05$. Başka bir deyişle, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, uzaktan eğitim bilgisi değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Uzaktan eğitim bilgisi grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Dunnett's C testinin sonuçlarına göre; "yeterli bilğim var" ($\bar{x}= 2,88$ -kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının "orta düzeyde bilğim var" ($\bar{x}=2,71$ -kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları incelenmiştir. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının kararsızım düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu durum, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu da, öğretmenlerin geleneksel yani yüz yüze eğitime sistem gereği alışmış olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının kararsızım düzeyinde olması bulgusu; Ağır (2007) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ağır (2007) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumları kararsızım düzeyinde bulunmuştur.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında; öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları bazı demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi, okul kademesi, uzaktan eğitim bilgisi) göre incelenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Erkek öğretmenlerin (kararsızım düzeyinde) uzaktan eğitim tutumları, kadın öğretmenlere (kararsızım düzeyinde) göre daha yüksektir. Bu durum, erkek öğretmenlerin dijital (teknolojik) eğitime daha fazla ilgi göstermelerinden kaynaklanabilir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumlarının, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermesi bulgusu; Ağır (2007), Ağır ve Okçu (2006), Horzum (2003), Pala (2006) ile Yumuşak ve Kıyıcı (2004) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmemektedir. Bu çalışmalarda da öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu durum, çalışmalardaki örneklem grubu farklılığından kaynaklanabilir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca, öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında okul kademesi değişkenine göre de anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Lisansüstü mezunu öğretmenlerin (kararsızım düzeyinde) uzaktan eğitim tutumları, lisans mezunu öğretmenlere (kararsızım düzeyinde) göre daha yüksektir. Bu durum, lisansüstü mezunu öğretmenlere lisansüstü programlarda dijital (teknolojik) eğitime ilişkin verilen eğitimden kaynaklanabilir. Lisansüstü mezunu öğretmenlerin (kararsızım düzeyinde) uzaktan eğitim tutumlarının, lisans mezunu öğretmenlere (kararsızım düzeyinde) göre daha yüksek olması bulgusu; Ağır (2007) ile Yumuşak ve Kıyıcı (2004) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmalarda da lisansüstü mezunu öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları, lisans mezunu öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde bulunmuştur.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında öğretmenlik kıdemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 1-3 yıl (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının 7-9 yıl (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, mesleğinin başında olan öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin daha fazla bilgi sahibi ve kuşak farkı nedeniyle teknoloji donanımına daha fazla sahip olmalarından kaynaklanabilir. 1-3 yıl (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının 7-9 yıl (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerden daha yüksek olması bulgusu; Ağır (2007), Ağır ve Okçu (2006) ile Yumuşak ve Kıyıcı (2004) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmalarda da 1-3 yıl grubundaki öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumları 7-9 yıl grubundaki öğretmenlerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları arasında uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. “Yeterli bilgim var” (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenin, uzaktan eğitim tutumlarının “orta düzeyde bilgim var” (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, uzaktan eğitim hakkında yeterli bilgi sahibi olmanın getirdiği avantajlı durumdan kaynaklanabilir. “Yeterli bilgim var” (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenin, uzaktan eğitim tutumlarının “orta düzeyde bilgim var” (kararsızım düzeyinde) grubundaki öğretmenlerden daha yüksek olması bulgusu, Ağır (2007) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ağır (2007) tarafından yapılan araştırmada da “yeterli bilgim var” grubundaki öğretmenin, uzaktan eğitim tutumları “orta düzeyde bilgim var” grubundaki öğretmenlerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur.

ÖNERİLER

- Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının artırılması amacıyla bakanlık ve üniversitelerin işbirliğiyle uzaktan eğitim konulu eğitimler düzenlenebilir.
- Uzaktan eğitimin okullarda etkili gerçekleştirilebilmesi amacıyla üniversitelerdeki öğretmen yetiştirme lisans programlarında uzaktan eğitime ilişkin dersler ve ders kapsamı artırılabilir. Çünkü, öğretmen yetiştirme lisans programlarında uzaktan eğitime ilişkin derslerin sınırlı olduğu düşünülmektedir.
- Kıdemi fazla olan öğretmenlerin dijital kullanım eksiklikleri, uzaktan eğitimin bu kıdem gruplarında da etkin kullanılması için hizmet içi eğitimler yoluyla giderilebilir.
- Bu araştırma, nicel yöntem esas almıştır. Benzer araştırmalar, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum ve ihtiyaçlarının derinlemesine belirlenmesi amacıyla nitel ve karma yöntemler esas alınarak yapılabilir.
- Bu çalışmada, okullarda görevli öğretmenler örneklem olarak alınmıştır. Benzer araştırmalar, üniversitelerin uzaktan eğitim alt yapı ve gereksinimlerinin belirlenmesi amacıyla üniversitelerde görevli öğretim elemanları örneklem alınarak gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi*. (Yüksek lisans tezi). 30/05/2020 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Ağır F. ve Okçu, A. (2006, Eylül). *İlköğretimde çalışan öğretmenlerin internet kullanımına karşı tutumlarının belirlenmesi*. 7. Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Anderson, T. ve Dron, J. (2010). Three generations of distance education pedagogy. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 12(3), 80-97.
- Aşkar, P. (2003). *Uzaktan eğitimde temel yaklaşımlar ve uzaktan eğitimde öğrenci (katılımcı) olmak*. Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve TCMB'de Teknoloji Destekli Bilgisayar Eğitimi Konferansı, Uzaktan Eğitim Teknolojileri T.C. Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update* (10th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Holmberg, B. (1989). *Theory and practice of distance education*. London/New York: Rodledge.
- Horzum, B. (2003). *Öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri (Sakarya Üniversitesi örneği)*. (Yüksek lisans tezi). 31/05/2020 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel.
- Keegan, D. (1996). *Foundations of distance education*. New York: Routledge.
- MEB (2020). *Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü istatistikleri*. 31/05/2020 tarihinde <http://sirnak.meb.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Pala, A. (2006). İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16).
- Rodriguez, C. O. (2012). MOOCs and the AI-Stanford like courses: Two successful and distinct course formats for massive open online courses. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*. <http://www.eurodl.org/materials/contrib/2012/Rodriguez.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Şen, B., Atasoy, F. ve Aydın, N. (2010). Düşük maliyetli web tabanlı uzaktan eğitim sistemi uygulaması. *Akademik Bilişim*, 10-12.
- Verduin, J. R., & Clark, Jr. T. A. (1994) *Uzaktan eğitim: Etkin uygulama esasları* (İ. Maviş, Çev.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Yumuşak, A. ve Kıyıcı, G. (2004, Kasım). İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi; Demirci örneği. 4. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı'nda sunulmuş bildiri, Sakarya.